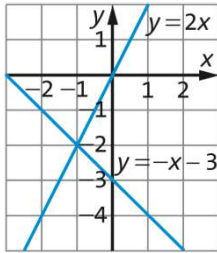
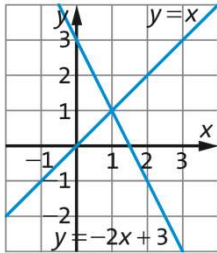

19. a)

$$\begin{cases} x = -1 \\ y = -2 \end{cases}$$

b)

$$\begin{cases} x = 1 \\ y = 1 \end{cases}$$

20. a) $\begin{cases} x = 7 \\ y = 3 \end{cases}$ b) $\begin{cases} x = -2 \\ y = 4 \end{cases}$

21. a) $\begin{cases} x = -2 \\ y = -13 \end{cases}$ b) $\begin{cases} x = 2 \\ y = -2 \end{cases}$

22. Kahvi maksaa 1,30 euroa ja munkki 2,10 euroa.

23. a) suora s: $y = \frac{1}{2}x$, suora t: $y = -2x + 5$

b) $\begin{cases} y = \frac{1}{2}x \\ y = -2x + 5 \end{cases}$ c) $\begin{cases} x = 2 \\ y = 1 \end{cases}$

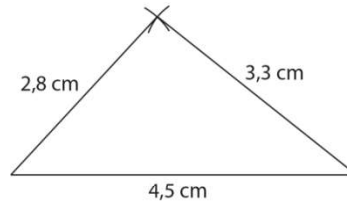
24. 3,5 kg hedelmiä, joiden hinta on 2 €/kg, ja
2,5 kg hedelmiä, joiden hinta on 3 €/kg

PULMA luku 1,5

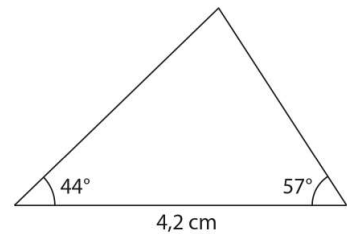
18 Tasogeometriaa

1. a) $\alpha = 28^\circ$ b) $\alpha = 160^\circ$
2. a) $\alpha = 72^\circ$ b) $\alpha = 162^\circ$
3. a) 45° b) 20°
4. $\alpha = 62^\circ$ ja $\beta = 62^\circ$
5. a) $\alpha = 52^\circ$ b) $\alpha = 99^\circ$
6. $\alpha = 75^\circ$, $\beta = 75^\circ$ ja $\gamma = 30^\circ$
7. a) 69° b) 48°
8. $\alpha = 60^\circ$, $\beta = 21^\circ$ ja $\gamma = 51^\circ$
9. a) $\alpha = 60^\circ$ ja $\beta = 30^\circ$ b) $\alpha = 46^\circ$ ja $\beta = 67^\circ$
10. $\alpha = 89^\circ$, $\beta = 43^\circ$ ja $\gamma = 48^\circ$
11. $\alpha = 56^\circ$, $\beta = 34^\circ$, $\gamma = 146^\circ$ ja $\delta = 90^\circ$
12. a) 180° b) 60° c) 75°

13. a)

b)

14. a) $1\ 800^\circ$ b) $2\ 520^\circ$ c) 20-kulmio

15. a) $\alpha = 59^\circ$ b) $\alpha = 84^\circ$

16. a) $\alpha = 52^\circ$ b) $\alpha = 220^\circ$

17. a) 60° b) 5°

18. a) $\alpha = 36^\circ$ b) $\alpha = 120^\circ$

19. a) Kantakulma on 45° ja huippukulma 90° .

b) Kantakulma on 36° ja huippukulma 108° .

20. $\alpha = 61^\circ$, $\beta = 61^\circ$, $\gamma = 30^\circ$ ja $\delta = 150^\circ$

21. a) 45° , 135° , 45° ja 135°

b) 20 cm, 14 cm, 20 cm ja 14 cm

PULMA 55 neliötä. Neliöiden lukumäärä saadaan lausekkeesta

$$1^2 + 2^2 + 3^2 + 4^2 + 5^2 = 1 + 4 + 9 + 16 + 25 = 55.$$

19 Pituus ja pinta-ala

1. a) 20 m   b) 39 cm
2. a) 35 cm   b) 58 cm   c) 1,24 km   d) 0,34 mm
3. a) 1 990 m   b) 1,99 km
4. a) 10 cm^2 b) 22 cm^2
5. a) 250 cm^2 b) 340 cm^2
6. 42,0 m
7. a) 73 m^2 b) $4,5\text{ cm}^2$ c) 1,3 ha   d) $2,3\text{ km}^2$
8. a) $x = 2,8\text{ cm}$ b) $x = 2,7\text{ cm}$
9. 700 laattaa
10. Suurin kuormapeite on neliömetrihinnaltaan edullisin ($0,74\text{ €/m}^2$).
11. 350 tainta
12. 53 m^2
13. 550 m
14. 27 cm^2
15. 500 autoa
16. a) 157 cm   b) 990 cm^2
17. a) 57,5 cm   b) 65 km   c) $7,5\text{ cm}^2$ d) 52,6 ha
18. a) 7,6 m   b) $3,5\text{ m}^2$
19. a) $4\ 400\text{ m}^2$ ($4\ 440\text{ m}^2$)   b) 213 120 €
20. a) 13 cm^2 ($12,96\text{ cm}^2$)   b) 4,0 cm

21. 25 cm²

PULMA yhden hiiren

20 Ympyrä

- a) 17 cm b) 18 cm
- a) 79 cm² b) 6,2 m²
- keskuskulma α ja kehäkulma β
- a) $\alpha = 29^\circ$ b) $\alpha = 116^\circ$
- 42,0 cm
- a) 33 cm² b) 1 000 cm²
- a) 24 cm b) 38 m
- 45 kierrosta
- a) 8,5 cm b) 5,1 cm²
- a) 62 m b) 9 kg
- 200 cm (199 cm)
- 78,5 %
- a) 7,6 cm² b) 35 m²
- a) 26 cm² b) 3,2 cm
- a) 90 m b) 10 000 m² = 1 ha
- a) 20 cm b) 32 cm²
- a) 180° b) 18,5°
- pinta-ala n. 3 000 m² (2 900 m²) ja ympärysmitta n. 200 m (210 m)
- a) 8,3 cm b) 33 cm²
- a) kaksinkertainen b) 300 %
- 55 mm

PULMA $Y = 7, K = 5, S = 3, I = 2, A = 1, O = 9, L = 0, M = 6$ ja $E = 4$, ts. $7\ 532 + 51\ 532 = 59\ 064$, tai $Y = 2, K = 4, S = 1, I = 5, A = 7, O = 9, L = 8, M = 3$ ja $E = 0$, ts. $2\ 415 + 47\ 415 = 49\ 830$, tai $Y = 2, K = 7, S = 1, I = 5, A = 6, O = 9, L = 4, M = 3$ ja $E = 0$, ts. $2\ 715 + 76\ 715 = 79\ 430$, tai $Y = 6, K = 5, S = 1, I = 7, A = 2, O = 9, L = 0, M = 3$ ja $E = 4$, ts. $6\ 517 + 52\ 517 = 59\ 034$

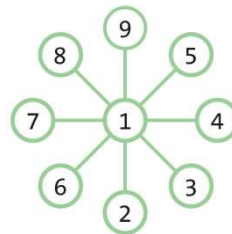
21 Yhdenmuotoisuus ja mittakaava

- a) ovat b) eivät ole
- 1:3
- a) 2:1 b) 1:3
-

Matka kartalla	Matka luonnossa
1,0 cm	200 m
4,0 cm	800 m
10,0 cm	2 000 m
12,5 cm	2 500 m
15,0 cm	3 000 m

- a) suurennos b) pienennös c) suurennos d) pienennös
- a) 10:1 b) 1:5

- a) $x = 12$ cm b) $x = 69$ m
  - 94 km
  - 3,2 cm
  - $x = 6,0$ cm, $y = 8,0$ cm ja $z = 4,0$ cm
  - a) 130 cm b) 1:24
  - 1:8
  - a) suurenee 27-kertaiseksi b) pienenee kahdeksasosaan
  - 1,5 cm²
  - 2:1
  - 38 km
  - 1 440 mm (1 436 mm)
  - a) 1:6 b) 100:1
  - $x = 16,2$ m ja $y = 12,3$ m
  - a) 1:50 000 b) 3,9 km
  - n. 3 100 m²
- PULMA** esim.

22 Suorakulmainen kolmio ja Pythagoraan lause

- a) Kateetteja ovat sivut f ja m . Hypotenuusa on sivu h .
b) Kateetteja ovat sivut a ja k . Hypotenuusa on sivu s .
- a) $x^2 + y^2 = z^2$ b) $m^2 + k^2 = o^2$
- a) $x = 10$ cm b) $x \approx 6,4$ cm
- 15,2 m
- a) 78 m b) 30 m ja 72 m
- a) $x = 10$ cm b) $x = 4,0$ cm
- 2,0 m
- 130 cm
- a) on b) ei ole
- a) 4,9 cm b) 5,0 cm
- a) 232 km b) 2 300 km²
- pituus 134 m ja leveys 67 m
- Koska $(11,0 \text{ cm})^2 + (21,0 \text{ cm})^2 < (25,0 \text{ cm})^2$, kolmio on tylppäkulmainen.
- 14 cm² (13,6 cm²)
- leveys 106 cm ja korkeus 60 cm
- a) $c^2 + d^2 = e^2$ b) $r^2 + s^2 = t^2$
- a) $x \approx 12$ cm b) $x \approx 4,5$ cm
- 6,6 cm
- 230 m (234 m)

20. a) on b) ei ole
 21. a) 1 560 m² b) 624 €
 PULMA a) 23 + 45 = 68 b) 100 - 46 = 54
 c) 34 + 18 = 52 d) 20 - 2⁴ = 4

23 Trigonometriaa

1. a) $\sin \alpha = \frac{12}{13}$ b) $\cos \alpha = \frac{5}{13}$ c) $\tan \alpha = \frac{12}{5}$
 2. a) $\alpha \approx 72^\circ$ b) $\alpha \approx 64^\circ$ c) $\alpha \approx 66^\circ$
 3. a) $\alpha \approx 29^\circ$ b) $\alpha \approx 25^\circ$
 4. a) $\alpha \approx 37^\circ$ ja $\beta \approx 53^\circ$ b) $\alpha \approx 33^\circ$ ja $\beta \approx 57^\circ$
 5. 25°:n kulmassa
 6. a) $x \approx 2,5$ cm b) $x \approx 25$ m
 7. $\alpha \approx 23^\circ$ (22,5°)
 8. a) 3,6 m b) $\alpha \approx 34^\circ$
 9. a) $h \approx 5,9$ cm b) $A \approx 38$ cm²
 10. a) $x \approx 5,2$ cm b) $x \approx 14$ cm (13,7 cm)
 11. 210 cm
 12. 780 mm (779 mm)
 13. 500 metrin päässä
 14. a) $h \approx 7,7$ cm b) $A \approx 45$ cm²
 15. 1 800 m²
 16. a) 63,4°:n kulman b) 26,6°:n kulman
 17. a) $\sin \alpha = \frac{11}{61}$ b) $\cos \alpha = \frac{60}{61}$ c) $\tan \alpha = \frac{11}{60}$
 18. a) $\alpha \approx 41^\circ$ b) $\alpha \approx 60^\circ$
 19. a) $x \approx 2,5$ cm b) $x \approx 6,7$ cm
 20. a) $x \approx 160$ cm (157 cm)
 b) $\alpha \approx 27^\circ$ (26,6°)
 21. 3,8 metrin etäisyydellä
 22. 1 700 m²
 PULMA a) 25 pistettä
 b) Lotalla 31 pistettä ja Ainolla 17 pistettä

24 Tilavuus

1. esim. a) kahvikuppi b) juomapullo c) öljytynnyri
 2. a) 52 000 mm³ b) 1,5 m³ c) 5,5 dm³ d) 1,2 l
 3. 12 pakkausta
 4. a) 15 ml b) 2 000 ml c) 400 ml
 5. 5 kuukaudeksi
 6. a) 49 ml b) 0,49 dl c) 0,049 l
 7. 170 kuormallista (167 kuormallista)
 8.
m ³	dm ³	cm ³	mm ³
0,0063	6,3	6 300	6 300 000
0,00027	0,27	270	270 000
0,00164	1,64	1 640	1 640 000
0,0000345	0,0345	34,5	34 500
9. 80 min = 1 h 20 min

10. 75 kuormaa
 11. 2,0 dm³ = 2,0 l
 12. a) 15 dl b) 54 dm³ c) 45 ml d) 28 m³
 13. 60 lasillista
 14. 25 kuutiota
 15. 50 annosta
 16. 1,2 litraa
 17. 450 cm³ (453 cm³)
 PULMA $x = 20$

25 Avaruuskappaleita

1. a) B, C, E ja G b) A, D ja H c) F ja I
 2. a) 100 cm³ b) 60 cm³
 3. a) 3 050 cm³ b) 1 020 cm²
 4. a) 190 cm³ b) 200 cm²
 5. 11 000 cm³
 6. 5,0 cm
 7. 12 l (11,8 l)
 8. 90 m³
 9. a) 85 cm² b) 130 cm²
 10. 50 cm:n korkeudella
 11. 45 kg
 12. a) 96 cm² b) 48 cm³
 13. pituus 6,0 cm, leveys 3,0 cm ja korkeus 2,0 cm
 14. 4,5 kg
 15. 1 800 m
 16. 4 800 cm³ = 4,8 dm³
 17. a) 27 cm³ b) 54 cm²
 18. a) 140 cm² b) 150 cm³
 19. 900 cm³
 20. 11 cm
 21. 50 tuntia
 22. a) 23 cm² b) 2,7 cm
 PULMA esim.

